

J A P A N S C H L A K .

Het japansche lak wordt bereid uit het melksap van *Rhus vernicifera*, een boom die in Japan algemeen is, en ook in China voorkomt. Het is vooral in de maand Juni, dat dit melksap rijkelijk uit wonden uitvloeit; in dat jaargetijde maakt men dus insnijdingen in den stam, die men alle vier dagen vernieuwt. Het uitvloeiende sap wordt in tonnetjes van bamboes verzameld. Eén werkman kan in één seizoen omstreeks 80 liter lak verzamelen.

Het sap wordt in vlakke schotels aan de zon gedroogd; als het dik geworden is, wordt het met water aangelengd en nog eens gedroogd. Het wordt daarbij allengs zwart en doorschijnend, tengevolge van de oxydatie van een stof, die den naam laccol voert. Deze oxydatie wordt door een oplosbaar ferment bewerkt.

De zoo ontstane lak wordt voor het verlakken soms onvermengd gebruikt; somwijlen echter wordt zij vermengd met terpentijn, met roetzwart, fijn houtskool of andere stoffen.

Voor dit verlakken zijn niet alle houtsoorten geschikt en het meest wordt gebruikt het hout van *Chamaecyparis*, *Thuopsis*, *Paulownia* en *Magnolia*.

De bewerking is zeer omslachtig, daar het lak in zeer dunne laagjes op het hout wordt gestreken, die telkens zeer volkomen gedroogd worden, voor de volgende laag er op kan worden gebracht. Soms worden meer dan dertig lagen vereischt, voordat het voorwerp aan alle eischen voldoet. Daarbij volgen dan lagen van verschillende lakmengsels elkander op bepaalde wijze op, zoodat niet zelden vijf of zes verschillende soorten van vernis gebruikt worden, om het gewenschte effect te verkrijgen.

Zooals men ziet, is het verlakken dus een geduldwerk, zooals het bijna alleen door Japannezen en Chineezzen kan worden uitgevoerd. Ten minste in het groot, en zóó, dat het toch voldoende voordeel afwerpt. Worden de arbeidsloonen hooger dan zij thans in die landen zijn, dan zal de bewerking of vereenvoudigd moeten worden, of het echte Japansche verlakt zal in prijs zeer aanzienlijk stijgen.

Tot de laatste bewerkingen behoort ook het polijsten, dat eerst

grover en allengs fijner toegepast wordt, ten slotte met een mengsel van boetseerklei, hoornmeel en olie.

De teekeningen op de verlakte voorwerpen worden in den regel op een daartoe bestemd bijzonder soort van papier gemaakt en dan, bij een der voorlaatste behandelingen met het vernis, door decalceeren overgebracht. Zij moeten met metaalkleuren gemaakt worden, daar plantaardige kleurstoffen met de lak niet kunnen worden gebruikt.

Hoe oud deze industrie is, weet men niet; alleen weet men dat zij omstreeks het einde der 13e eeuw ongeveer haar tegenwoordigen omvang bereikt heeft. Japan produceert thans jaarlijks ruim 600.000 liters lak. (*La Nature*, December 1897, blz. 45.)

DE VRIES.